

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Esas sayısı:1980/38

Karar sayısı:1980/34

Karar günü:22/5/1980

Resmi Gazete tarih/sayı:2.9.1980/17093

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN : Karacasu Sulh Ceza Mahkemesi

İTİRAZIN KONUSU : 1/3/1926 günlü, 765 sayılı Türk Ceza Yasasının 12/6/1979 günlü, 2248 sayılı Yasa ile değişik 536. Maddesinin birinci, ikinci, üçüncü, dördüncü, beşinci ve altıncı fıkralarının Anayasaya aykırı olduğu ileri sürülerek iptaline karar verilmesi istenmiştir.

I - OLAY :

Sanıkların, lise binasının duvarlarına "Faşist baskıya son, Militan Gençlik, Kahrolsun Faşistler" gibi sözler yazdıkları ve üzerlerinde halkı yasalara itaatsizliğe özendiren bildirimler bulduklarını ileri sürülerek haklarında Türk Ceza Yasasının değişik 536/2., 312. ve 40. maddelerinin uygulanması istemiyle Karacasu Sulh Ceza Mahkemesinde kamu davası açılmıştır. Mahkeme, yargılama sırasında sanıklar vekilinin Türk Ceza Yasasının 536. maddesinin ikinci ve altıncı fıkralarının Anayasaya aykırı olduğuna ilişkin savını ciddi görerek 536. maddenin birinci, ikinci, üçüncü, dördüncü, beşinci ve altıncı fıkralarının iptali için Anayasanın değişik 151. Maddesi uyarınca Anayasa Mahkemesine başvurulmasına karar vermiştir.

III - METİNLER :

A) İptali istenen yasa hükümleri :

1/3/1926 günlü, 765 sayılı Türk Ceza Yasasının 12/6/1979 günlü,2248 sayılı Yasa ile değişik 536. maddesinin iptali istenen fıkra hükümleri şöyledir:

"Madde 536- Her kim, belediyeler, köy ihtiyar kurulları veya yasalarla yetkili kılınmış diğer makamlarca önceden ayrılmış ya da oturlan yerler dışında, o yerin en büyük mülkiye amirine yapılacak bir başvuru üzerine ayrılan yerlere, izin almaksızın veya verilen izne aykırı biçimde, basılı olan veya olmayan, elle yapılmış veya yazılmış her türlü resim, yazı ve işaretler veya bunları içeren kâğıt, pano, pankart, bant ya da benzerlerini asar veya yapıştırırsa veya izne dayalı olsa bile bu yerleri boyar veya bu yerlere yazı yazar, resim ya da işaret yaparsa, eylem başka bir suç oluştursa bile ayrıca altı aydan bir yıla kadar hafif hapis ve bin liradan aşağı olmamak üzere hafif para cezasına çarptırılır.

Bu eylemler yukarıdaki fıkra dışında kalan yerlerde veya kamuya ayrılmış veya kamuya açık veya herkes tarafından görülebilecek yerlerde veya her türlü taşıt araçları veya kamu hizmetlerine ait iletişim araçları veya kamu hizmetine ayrılmış veya özel kişi ve kuruluşlara ait işaret veya levhalar üzerinde işlenirse, eylem başka bir suç oluştursa bile ayrıca bir yıldan iki yıla kadar hafif hapis ve ikibin liradan az olmamak üzere hafif para cezasına çarptırılır.

Yukarıdaki fıkralarda gösterilen eylemlerin derneklerin veya benzeri kuruluşların mensupları tarafından veya onların iştirakiyle yapıldığı sabit olduğu takdirde suçu işleyen veya suça bu suretle katılan dernek ve kuruluş mensuplarına sözü "edilen fıkralardaki cezalar iki katı olarak hükmedilir. Şu kadar ki hafif hapis cezası iki yılı aşamaz.

Yukarıdaki fıkralardaki eylemleri küçüklere veya ceza ehliyeti olmayan kişilere işletenlere yukarıdaki fıkralar uyarınca verilecek cezalar yarısı kadar artırılır.

Yukarıdaki fıkralardaki eylemler, siyasal veya ideolojik olmayan amaçlarla işlenir ve içeriği bakımından bir suç oluşturmazsa yukarıdaki fıkralarda yazılı cezalar onda birine kadar indirilebilir.

Birinci, ikinci, üçüncü ve dördüncü fıkralardaki suçlardan dolayı hükmolunacak cezalar ertelenemez ve bunların yerine 647 sayılı cezaların infazı hakkındaki kanunun 4 üncü maddesinde belirtilen ceza ve tedbirler uygulanamaz."

B) İlgili yasa hükümleri:

Türk Ceza Yasasının 28/9/1971 günlü, 1490 sayılı yasayla değişik 537. maddesinin birinci, ikinci ve üçüncü fıkraları şöyledir :

"Madde 537 - Her kim, kamu hizmeti gören daire veya kurumlar veya her nevi ve derecedeki eğitim ve öğretim müesseseleri yetkilileri tarafından duvarlara yapıştırılmış veya mahsus yerlerine konulmuş basılı veya basılı olmayan evrak, resim veya el yazısı kâğıt veya levhaları buldukları yerlerden çıkarır yahut yırtar veya tahrip eder veya bunları her ne suretle olursa olsun okunmayacak veya muhtevalarının başka şekilde anlaşılmasına sebebiyet verecek şekillere veya işe yaramayacak hale sokarsa bir aydan üç aya kadar hafif hapse ve yüz liradan beş yüz liraya kadar hafif para cezasına mahkûm edilir. Ayrıca bu fiillerin işlenmesi dolayısıyla sebebiyet verilen zararların tazminine de hükmolunur.

Kanunda yazılı olan daha ağır cezayı gerektiren hükümler saklı kalmak üzere, kamu hizmetine tahsis edilmiş binaların veya mâbetlerin veya her nev'i ve derecedeki eğitim ve öğretim müesseselerinin veya öğrencilerin toplu halde ikamet ettikleri yurt veya benzer i yerlerin veya bunların müştemilâtının herhangi bir yerine basılı veya basılmamış, elle yapılmış veya yazılmış her türlü yazı veya resimleri veya bunları havi kâğıt, pano, pankart, bant veya benzerlerini, yetkili memur ve mercilerin, evvelden verilmiş yazılı müsaadesi, olmadan asanlar veya koyanlar yahut bunlardan suç konusu teşkil edenlerin asılmasına veya konulmasına müsaade edenler hakkında da yukarı ki fıkroda yazılı cezalar uygulanır.

Yukarı ki fıkroda gösterilen bina ve müştemilâtın her hangi bir yerini her ne suretle olursa olsun, boyayanlar veya bu yerlere yazı veya resim yapanlar hakkında da birinci fıkroda yazılı cezalar uygulanır."

(Bu maddede gösterilen hafif para cezaları 2248 sayılı yasayla üç katına çıkarılmıştır.)

IV- İLK İNCELEME:

Anayasa Mahkemesi içtüzüğünün 15. maddesi uyarınca yapılan ilk inceleme toplantısında, itirazcı mahkemenin, Anayasa Mahkemesine başvurmaya yetkili olup olmadığı sorunu üzerinde durulmuştur :

Anayasanın değişik 151. maddesi uyarınca, bir davaya bakmakta olan mahkeme, uygulanacak bir yasanın hükümlerini Anayasaya aykırı görürse veya taraflardan birinin ileri sürdüğü aykırılık savının ciddi olduğu kanısına varırsa o yasa hükmünün iptali için Anayasa Mahkemesine başvurmaya yetkilidir.

Bu bakımdan, Anayasa Mahkemesi, Anayasaya uygunluk denetimi yapmak için ele aldığı bir konuyu incelemenin, görevi içinde olup olmadığını saptarken, iptali istenen kuralın

bakılmakta olan davada uygulanacak hükümlerden bulunup bulunmadığı yönü üzerinde durmak zorundadır.

Sanıklar hakkında Karacasu Sulh Ceza Mahkemesine Türk Ceza Yasasının 2248 sayılı Yasa ile değişik 536/2., 312. ve 40. Maddeleri uyarınca kamu davası açıldığına ve mahkemece bu davada 536. maddenin birinci, ikinci, üçüncü, dördüncü, beşinci ve altıncı fıkralarının Anayasaya aykırı olduğu ileri sürülerek iptaline karar verilmesi istendiğine göre, itiraz konusu kuralların bu davada uygulanma durumunda olup olmadığının saptanması gerekmektedir. İddianamede, sanıklara yüklenen suç "Karacasu İlçesi Lise binasının duvarlarına yazı yazmak", uygulanması istenen hüküm ise, Türk Ceza Yasasının 536. maddesinin ikinci fıkrasıdır. Bu maddenin birinci fıkrasında, yetkili makamlarca önceden ayrılmış veya başvuru üzerine ayrılan yerlere izin almaksızın veya verilen izne aykırı biçimde her türlü resim, yazı ve işaretleri veya bunları içeren kâğıt, pano, pankart, bant ya da benzerlerini asan veya yapıştıran veya izne dayalı olsa bile bu yerleri boyayan veya bu yerlere yazı yazan, resim ya da işaret yapanların; ikinci fıkrasında, bu eylemleri birinci fıkra dışında kalan yerlerde veya kamuya ayrılmış veya kamuya açık veya herkes tarafından görülebilecek yerlerde işleyenlerin cezalandırılacağı hükme bağlanmıştır. Aynı yasanın 537. maddenin ikinci fıkrasında "... kamu hizmetine tahsis edilmiş binaların veya mabetlerin veya her nev'i derecedeki eğitim ve öğretim müesseselerinin veya öğrencilerin toplu halde ikamet ettikleri yurt veya benzeri yerlerin veya müstemilâtının herhangi bir yerine basılı veya basılmamış, elle yapılmış veya yazılmış her türlü yazı veya resimleri veya bunları havi kâğıt, pano, pankart, bant veya benzerlerini, yetkili memur ve mercilerin evvelden verilmiş yazılı müsaadesi olmadan asanlar, koyanlar..."; üçüncü fıkrasında da "yukarı ki fıkra da gösterilen bina ve müstemilâtın her hangi bir yerini her ne suretle olursa olsun, boyayanlar veya bu yerlere yazı veya resim yapanlar..." haklarında 537. maddenin birinci fıkrasında yazılı cezanın uygulanması öngörülmüştür.

Bu düzenleme biçimi ile, 536. maddenin birinci fıkrası dışında kalan ya da kamuya ayrılmış veya kamuya açık yerlerde yazı yazmak suçunun cezası 536. maddenin ikinci fıkrasında; kamu hizmetine ayrılmış binalara veya her dereceden eğitim ve öğretim kurumları binalarına veya müstemilâtına yazı yazmanın cezası da 537. maddenin ikinci ve üçüncü fıkralarında saptanmıştır.

536. maddenin ikinci fıkrasında "Bu eylemler yukarıdaki fıkra dışında kalan yerlerde veya kamuya ayrılmış veya kamuya açık..." biçiminde yer alan deyimlerin 537. maddeye konu olan eğitim ve öğretim kurumlarını da kapsadığı ve bu yerlere yazı yazmanın yaptırımını da içerdiği öne sürülemez. Çünkü 536. madde ile genel bir düzenleme getirilmiş, 537. madde ise özel bir yaptırımı öngörmüştür. Bu durumda, 536. maddenin genel nitelikte olan ikinci fıkrasının, özel nitelik gösteren 537. maddeyi içermediği doğal sayılmalıdır. Tersinin kabulü, yasa koyucuya kusur yüklemek olur.

Öte yandan, Türk Ceza Yasasının 536. maddesinin 2248 sayılı Yasayla değiştirilerek maddede belirtilen cezaların ağırlaştırılmasına ve aynı maddenin altıncı fıkrasıyla da birinci, ikinci, üçüncü ve dördüncü fıkralardaki suçlardan dolayı "hükmolunacak cezaların ertelenmeyeceğinin ve bunların yerine 647 sayılı Cezaların infazı Hakkındaki Yasanın 4. maddesinde belirtilen ceza ve tedbirlerin uygulanamayacağına hüküm altına alınmasına karşın, kamu hizmetine ayrılan binalara, okula, mabede yazı yazılması gibi kamu vicdanını daha çok üzen suçlara ilişkin 537. maddede 536. maddeye koşut bir değişiklik yapılmamıştır. Sonuçta, 537. maddede sözü edilen suçlara verilebilecek cezalar, daha hafif sayılabilecek suçları belirleyen 536. maddeye göre verilecek ceza yanında hafif kalmıştır. Bu duruma karşın, lise binasına yazı yazılması suçlarına 536. maddenin uygulanması düşünülemez. Çünkü yasa da bir suç için özel bir hüküm varken, onun ihmali yoluyla başka eylemler için öngörülen yaptırımların

uygulanmasına hukukça olanak yoktur. Buna ters düşen uygulamanın, yasadız suç ve ceza olmaz kuralına da aykırı olacağında kuşku yoktur. Cezaların yasallığı ilkesi, özel hüküm varken genel hükme gidilmemesini gerektirir.

Şu yöne de değinmek gerekir ki, 537. maddenin ikinci fıkrasında "kanunda yazılı olan daha ağır cezayı gerektiren hükümler saklı kalmak..." biçiminde yer alan hükmün, söz konusu fıkra da ceza yaptırımına bağlanan eylemleri değil o eylemin daha ağır cezayı gerektiren başka bir suçu oluşturması halini kastettiği açıktır. Nitekim 536. maddenin birinci fıkrasında da aynı yön "... eylem başka bir suç oluştursa bile..." şeklinde açıklanarak kurala bağlanmıştır.

İddianameye konu edilen eylemin "lise binasının duvarlarına yazı yazmak" olması bakımından yukarıdan beri yapılan açıklamalar karşısında, Türk Ceza Yasasının 536. maddesinin bu davada uygulanmasında olanak bulunmadığından, başvurunun, mahkemenin yetkisizliği nedeniyle reddine karar verilmelidir.

Muammer Yazar ve Necdet Darıcıoğlu bu görüşe katılmamışlardır.

Sanıklar vekilince ileri sürülen Anayasaya aykırılık savı karşısında Cumhuriyet Savcısının görüşünün alınmamış olması konusuna gelince:

Yerel Mahkemece, bakılmakta olan davada sanıkların ileri sürdükleri Anayasaya aykırılık savı ciddi bulunarak Anayasa Mahkemesine başvurmaya karar verildiğine göre, 22/4/1962 günlü 44 sayılı Yasanın 27. maddesi uyarınca, Anayasaya aykırılık konusunda tarafların bu konudaki savları ve savunmalarının başvuru kararında açıklanması ve bu nedenle de Cumhuriyet Savcısının Anayasaya aykırılık konusundaki görüşünün de alınması gerekir. Her ne kadar Karacasu Sulh Ceza Mahkemesince sanıklar vekilinin Anayasaya aykırılık savı karşısında C. Savcısının görüşü alınmadığı anlaşılmakta ise de, yerel mahkemenin başvurmaya yetkili olmadığı sonucuna varıldığından bu eksiklik üzerine durulmasına gerek görülmemiştir.

V-SONUÇ:

1- Cumhuriyet Savcısından 22/4/1962 günlü, 44 sayılı Yasanın 27. maddesi uyarınca düşünce alınmamış olması üzerinde durulmasına yer olmadığına

2- Suçu oluşturan eylem nedeniyle açılan davada uygulama durumunda bulunmayan Türk Ceza Yasasının 536. maddesine ilişkin başvurunun mahkemenin yetkisizliği nedeniyle reddine, Muammer Yazar ve Necdet Darıcıoğlu'nun karşıoylarıyla ve oyçokluğuyla,

22/5/1980 gününde karar verildi.

Başkan
Şevket Müftügil

Başkanvekili
Ahmet H. Boyacıoğlu

Üye
Rüştü Aral

Üye
Muammer Yazar

Üye
Adil Esmer

Üye
Nihat O. Akçakayalıoğlu

Üye Nahit Saçlıođlu	Üye Hüseyin Karamüstantikođlu	Üye Kenan Terziođlu
Üye Orhan Onar	Üye Necdet Darıcıoğlu	Üye İhsan N. Tanyıldız
Üye Bülent Olçay	Üye Yılmaz Aliefendiođlu	Üye Yekta Güngör Özden

KARŞIOY YAZISI

Sanıklar, lise binası duvarlarının dış yüzlerine "Faşist baskıya son, militan gençlik, kahrolsun faşistler" gibi sözler yazmışlar, bu eylem Türk Ceza Yasasının 536. maddesinde yazılı suç niteliğinde görülerek kendilerinin bu madde gereğince cezalandırılmaları isteği ile dava açılmıştır. Çođunluk, söz konusu eylemden ötürü sanıklar hakkında Türk Ceza Yasasının 537. maddesinin uygulanması gerektiği, iptali istenilen 536. maddenin uygulanacak madde olmadığı ve bunun sonucu olarak da yerel mahkemenin 536. maddenin iptalini istemeye yetkisi bulunmadığı gerekçeleri ile başvuruyu reddetmiştir. Biz bu karara katılmıyoruz. Nedenleri de şunlardır :

1 - 22/6/1979 günlü Resmî Gazete'de yayımlanan ve Türk Ceza Yasasının 536. maddesini değiştiren 2248 sayılı Yasanın yürürlüğe girmesinden sonra sözü geçen 537. maddenin konumuzla ilgili 2. ve 3. fıkralarının uygulanma olanağı kalmamıştır. Değiştirilmeden önce 536. madde şöyle idi: "Bir kimse selâhiyettar makamdan izin almaksızın yahut ilân yapıştırmaya izin verilmiş olan mahallerin maadasına, matbu evrak ve resim yahut el yazılı evrak talik eder veya ettirirse onbeş liraya kadar hafif cezayı nakdiye mahkûm olur." 537. maddenin metni de yukarıda kararın metinler bölümünde yazılmıştır. Bu hükümler karşılaştırılınca görülüyor ki, her iki maddenin kapsadığı eylemler başka başka olduğu gibi, 536. maddede öngörülen ceza da hafif para cezasından ibarettir. Yapılan değişiklik ile 537. maddenin bahsi geçen 2. ve 3. fıkralarındaki eylemler 536. maddenin 2. fıkrası kapsamı içine alınmış, cezaları da ağırlştırılmıştır. Bir başka söyleyişle, değişiklikten önceki kurallara göre, suçun 537. maddede gösterilen yerlerde işlenmesi durumunda eski 536. maddede yazılı ceza yeterli görülmemiş, bu yerlerin özelliği göz önüne alınarak daha ağır sayılan bu eylemler 537. maddenin 2. ve 3. Fıkraları ile daha ağır ceza yaptırımına bağlanmış bulunmakta idi. 2248 sayılı Yasa ile yapılan değişiklikle, 536. maddenin 2. fıkrasına "bu eylemler yukarıdaki fıkra dışında kalan yerlerde... işlenirse" tümcesi konularak 537. maddedeki yerler bu fıkra içine alınmış, suçun cezası da 537. maddede belirtilen cezadan daha ağır olarak saptanmıştır. Buna karşın 537. maddenin 2. fıkrasında "Kanunda yazılı olan daha ağır cezayı gerektiren hükümler saklı kalmak üzere" denilmekle de bu fıkradaki suçlara bir başka yasal hükümlerle daha ağır ceza konulması halinde o cezanın uygulanması gereği belirtilmiştir, örneğın, bir kişi 537. maddede belli edilen yerlere, sözü geçen maddelerde gösterilen bir nesne asmak, koymak, yapıştırmak gibi yollarla propaganda, sırrın ifşası niteliğinde suçlar da işleyebilir. Bu durumda o kişi iki suç işlemiş olur. Çünkü, 537. maddenin

yasakladığı eylemler sözü geçen nesneyi o yerlere izinsiz olarak asmak, koymak gibi eylemlerdir. Yoksa propaganda veya (sırrın ifşası) gibi eylemler değildir. 537. maddede işaret olunan yerlere yine o maddedeki şeyleri asmak, koymak..... suçu propaganda, (sırrın ifşası) gibi, öğretilerde kullanılan adıyla, gaye suçunun aracıdır. Türk Ceza Yasasının 78. maddesine göre bir suç işlemek için diğer bir suç işlenmesi halinde araç olan suç, gaye olan suçun ögesi veya cezayı artırıcı nedeni olmadıkça her iki suçtan ötürü ayrı ayrı ceza verilir. Asmak, koymaksuçları örnekdeki propaganda veya ifşa suçlarının ne ögesi ve ne de cezayı artırıcı nedenleridir. Bu gibi durumlarda ortada birbirinden bağımsız iki suç vardır. Bunların ayrı ayrı ceza yaptırımına, bağlı tutulması doğal olduğundan 537. maddenin 2. Fıkrasındaki ilk tümce, bir başka suç değil, (asmak, koymak... gibi) eylemlerin daha ağır cezayı gerektirmesine dair yasa hükümlerini saklı tutmuştur. İşte burada değinilen hükümlerden biri de 536. maddenin 2248 sayılı Yasa ile yapılan değişiklikten sonra aldığı biçimindeki hükümdür. Gaye suçu ile araç suçu ayrı ayrı ceza yaptırımına tabi bulduklarından 537. maddedeki araç suçunun işlenmesi halinde, bu maddenin 2. fıkrasının başında bulunan "Kanunda yazılı olan daha ağır cezayı gerektiren hükümler saklı kalmak üzere" tümcesinin gaye suçuna bağlanması hamlolunması) olanaksızdır. Gaye veya araç suçlarından birinin cezasının bir başka hükümle ağırlaştırılmasının veya azaltılmasının diğerine etkisi yoktur. Fakat bunlardan birinin, örneğin araç suçunun cezasının bir başka hükümle ağırlaştırılması halinde Türk Ceza Yasasının 79. maddesinin uygulanma gereği doğar ve 537. maddedeki cezaya yer kalmaz. Söz konusu tümcenin anlamı budur. Nitekim 536. madde aynı eylemin cezasını artırdığından elimizdeki olaya 536. maddenin 2. fıkrasının uygulanması gerekir.

2 - Türk Ceza Yasasının 537. maddesi, eski 536. maddenin içerdiği suçtan ve cezadan daha ağır bir suç ve cezayı içermektedir. Kanun koyucu 2248 sayılı Yasa ile eski 536. maddenin kapsamını genişletir ve ceza yaptırımını da ağırlaştırırken bunun hemen yanındaki 537. maddeye dokunmamış olması bir gözden kaçma değildir. Son biçimi ile 536. maddenin 2. fıkrası hem 537. maddenin 2. Ve 3. fıkralarındaki eylemleri kapsamakta ve hem kabahatlara verilebilecek cezaların en yüksek sınırını içermektedir. Ceza hukukunun genel prensiplerine ilişkin Türk Ceza Yasasının 21. ve 24. Maddelerinin koyduğu ilkeler korunduğuna, bu ilkeler kaldırılmadıkça 536. maddedeki eylemlerin ağır olan bazılarını ayırıp ayrı bir madde halinde daha ağır ceza yaptırımına bağlama olanağı kalmadığına göre 537. maddenin ilgili fıkralarına değinmenin bir yararı bulunmadığı düşünülmüş olsa gerektir.

3 - İptali istenilen yasa kuralının iptal isteyen mahkemece bakılmakta olan davada uygulanacak bir hüküm olup olmadığının Anayasa Mahkemesince aranıp saptanması, Anayasanın 151. maddesinin buyruğu gereğidir. Bir hükmün iptali, uygulanacak hükmün o hüküm olduğunun kabulüne bağlıdır. Ancak bu işlem, iptal davasına konu edilen kuralın Anayasaya aykırılığının incelenebilmesi için bir ön işlem, bir ön koşuldur. Bu niteliği ile de, Anayasa Mahkemesinin çalışmasına, böyle bir iptal davasına bakma görevinin ya da yetkisinin doğup doğmadığının belirtilmesine yönelik bir nevi iç işlemdir. Anayasa Mahkemesi kararları diğer mahkemeleri bağlar, ama konumuz bu kuralla ilgili değildir. Anayasa Mahkemesi, Türk Ceza Yasasının 536. maddenin, yerel mahkemenin bakmakta olduğu davada uygulanacak bir hüküm olmadığı gerekçesine dayanarak başvurunun reddine karar vermiştir; yoksa o mahkemece ceza davasında uygulanamayacağına karar vermiş değildir. Esasen Anayasa Mahkemesinin böyle bir karar tesisine yetkisi de yoktur. Sözü geçen maddenin, itiraz yoluna başvuran mahkemece uygulanacak bir hüküm olmadığı yolundaki kabul bir karar olmayıp red kararının gerekçesidir. Bu nitelikteki bir gerekçe de diğer mahkemeleri bağlamaz. Durum böyle olunca, yerel mahkeme, elindeki davada uygulanacak hükmün 536. madde hükmü olduğuna kani idiye ve bundan sonra yapacağı araştırma ve inceleme kendisini başka kanıya götürmezse bu hükümü uygulayabilir, hatta uygulamak zorundadır. Sadece aynı davada aynı konu ile bir daha Anayasa Mahkemesine başvuramaz ve Anayasanın 151. maddesinin, Anayasaya aykırı olduğuna inandığı

Esas sayısı:1980/38
Karar sayısı:1980/34

hükmü uygulama zorunda bırakılmış olur, ya da Anayasa Mahkemesi kararı, yerel mahkemeye, en az, vicdanının emrine uymayarak bir başka hükmü uygulama gereğini telkin eder. Bunlar da önemli birer sakıncadır.

O halde, Anayasa Mahkemesi, iptali istenen bir yasa kuralının, isteyen mahkemece uygulanacak bir hüküm olup olmadığını arama ve saptamada titiz davranmalı, uygulanacak hüküm olmadığı kesin bulunmayan, şüpheli hallerde Anayasaya aykırılık incelemesini yapmalıdır. Bu suretle denetim yapılmasının ve kural Anayasaya aykırı ise iptal edilmesinin sakıncası yoktur. Zira yerel mahkeme, soruşturması sonunda elindeki davada uygulanacak hükmün, iptal edilen hüküm değil de bir başka hüküm olduğu sonucuna varsa bile Anayasaya aykırı bir kuralın bu vesileyle iptal edilmiş bulunmasında bir (adli hataya) yol açılmış olmaz.

536. maddenin uygulanacak hüküm olmadığında kesinlik bulunup bulunmadığına gelince : Dava bu maddenin uygulanması isteğiyle açılmış, mahkeme uygulanacak hükmün bu olduğu kanısına varmış ve iptalini istemiştir. Yukarıda 1 ve 2 numaralar altında arz ettiğimiz nedenler karşısında (536. maddenin uygulanma olanağının bulunmadığı kuşkusuzdur, kesindir) denilemez.

Çoğunlukla verilen karara katılmamış olmamızın gerekçeleri bunlardır.

Üye
Muammer Yazar

Üye
Necdet Darıcioğlu